

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 329

Rachunkowość na rzecz zrównoważonego rozwoju Gospodarka – etyka – środowisko

Redaktorzy naukowci
Danuta Dziawgo, Grażyna Borys

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2014

Redaktor Wydawnictwa: Dorota Pitulec
Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz
Korektor: Barbara Cibis
Łamanie: Małgorzata Czupryńska
Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:
www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,
w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej www.dbc.wroc.pl,
The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon
http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2014

ISSN 1899-3192
ISBN 978-83-7695-448-6

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	9
Joanna Antczak: Informacje o środowisku w systemie rachunkowości	11
Anna Balicka: Sprawozdawczość środowiskowa w branży motoryzacyjnej..	19
Aleksandra Banaszekiewicz, Ewa Makowska: Koncepcja społecznej odpowiedzialności biznesu w procesie zarządzania wartością firmy	28
Melania Bąk: Odpowiedzialność społeczna jako determinanta tworzenia zasobów niematerialnych przedsiębiorstwa	36
Ewa Chojnacka: Raportowanie danych w obszarach środowiskowym i społecznym w publicznych spółkach sektora energetycznego.....	45
Ewa Chojnacka: Sprawozdanie z działalności jako dokument służący raportowaniu danych ESG	54
Anna Doś, Joanna Blach: Rola przedsiębiorstwa w makrosystemie społeczeństwo – gospodarka – środowisko w świetle analizy raportów rocznych na przykładzie wybranych spółek sektora paliwowego.....	62
Justyna Dyduch: Analiza kosztów transakcyjnych instrumentów ochrony środowiska w wybranym przedsiębiorstwie.....	73
Renata Dyląg, Ewelina Puchalska: Wytyczne GRI w praktyce raportowania społecznego w Polsce	82
Paweł Dziekański: Koncepcja wskaźnika syntetycznego dla oceny sytuacji finansowej powiatów	98
Tomasz Gabrusewicz: Zdolność systemu rachunkowości w zakresie zaspokojenia potrzeb informacyjnych w realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju	109
Beata Gostomczyk: Ewidencja kosztów ekologicznych w układzie rodzajowym i funkcjonalnym.....	118
Piotr Gut: Solidarna odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe w podatku VAT w warunkach polskich na tle rozwiązań europejskich.....	127
Ewa Hellich: Etyczny wymiar rachunkowości.....	136
Aldona Kamela-Sowińska: Finansyzacja gospodarki wyzwaniem dla rachunkowości	145
Elżbieta Klamut: Koszty ochrony środowiska a gospodarstwa rolne	152
Joanna Kogut: Etyka w rachunkowości a jakość sprawozdań finansowych ..	161
Tomasz Kondraszuk: Cel i zadania rachunkowości rolniczej w procesie zrównoważonego rozwoju gospodarstw wiejskich	172
Robert Kowalak: Kluczowe mierniki dokonań w zakładach gospodarowania odpadami.....	180

Joanna Krasodomska: Rachunkowość społeczna – perspektywa światowa i krajowa	191
Karolina Kwiecińska: Relacje inwestorskie i raportowanie kapitału intelektualnego.....	198
Magdalena Ligus: Zrównoważony rozwój systemu elektroenergetycznego Polski – analiza opłacalności i możliwości rozwoju energetyki odnawialnej	206
Adam Lulek: Znaczenie informacji środowiskowych pochodzących ze sprawozdawczości spółek paliwowych dla inwestorów giełdowych.....	215
Marta Mazurowska: Rachunkowość na rzecz zrównoważonego rozwoju	225
Anna Nowak: Problemy pomiaru społecznej odpowiedzialności biznesu	232
Edward Nowak: Zakres ujawnień informacji w sprawozdaniu z działalności	241
Ewa Spigarska: Różnorodność metod ustalania opłaty za odpady i zasad segregacji odpadów na przykładzie miast wojewódzkich jako jeden z problemów systemu gospodarowania odpadami	250
Arleta Szadziewska: Prezentowanie informacji na temat społecznej odpowiedzialności w sprawozdawczości zewnętrznej przedsiębiorstw.....	261
Elżbieta Izabela Szczepankiewicz: Zintegrowane sprawozdanie przedsiębiorstwa jako narzędzie komunikacji z interesariuszami	271
Piotr Szczypa: Współczesne wyzwania rachunkowości przedsiębiorstw w gospodarce zrównoważonego rozwoju.....	282
Aldona Uziębło: Stosunek do standardów etycznych w biznesie w opiniach pracowników księgowości trójmiejskich przedsiębiorstw	291
Anna Wildowicz-Giegiel: Wyzwania przed sprawozdawczością finansową związane z raportowaniem o kapitale intelektualnym i społecznej odpowiedzialności	300
Jolanta Wiśniewska: Etyka w rachunkowości jako niezbędny element zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwa i bezpieczeństwa obrotu gospodarczego.....	308
Aleksander Zawadzki: Standardy sprawozdawczości w zakresie środków unijnych w polskich spółkach notowanych na NewConnect	317
Joanna Zuchewicz: Sprawozdawczość jednostki społecznie odpowiedzialnej za swoje dokonania.....	326
Beata Zyznarska-Dworczak: Znaczenie zarządczej rachunkowości odpowiedzialności społecznej w przedsiębiorstwie	334

Summaries

Joanna Antczak: Information on environment in the accounting system.....	18
Anna Balicka: Environmental reporting in the automotive industry	27
Aleksandra Banaszekiewicz, Ewa Makowska: Concept of corporate social responsibility in the process of value based management	35

Melania Bąk: CSR as the determinant for creating non-material resources of an enterprise.....	44
Ewa Chojnacka: Reporting environment and social data in public companies in energy sector	53
Ewa Chojnacka: Report of the management board on operations as a document used to report ESG data	61
Anna Doś, Joanna Błach: The role of enterprise in macrosystem society – economy – environment in the light of the annual reports content analysis case study of selected Polish companies	72
Justyna Dyduch: Analysis of transaction costs of environmental protection instruments in a selected firm	81
Renata Dylağ, Ewelina Puchalska: GRI guidelines in the practice of social reporting in Poland	97
Paweł Dziekański: Concept of synthetic indicator for the assessment of financial situation of poviats	108
Tomasz Gabrusewicz: The ability of the accounting system to satisfy information needs in the concept of sustainable development.....	117
Beata Gostomczyk: Environmental costs register by their type and functionality	126
Piotr Gut: Joint and several responsibility for VAT liabilities in Poland in comparison with European solutions to that extent.....	135
Ewa Hellich: Ethical dimension of accounting.....	144
Aldona Kamela-Sowińska: Financilisation of economy as challenge for accounting	151
Elżbieta Klamut: Costs of environment protection vs. farms.....	160
Joanna Kogut: Accounting ethics vs. financial reporting quality	171
Tomasz Kondraszuk: Tasks and objectives of accounting in the process of agricultural sustainable development of rural households	179
Robert Kowalak: Key performance indicators for the waste disposal plants.	190
Joanna Krasodomska: Social accounting – the international and national perspective	197
Karolina Kwiecińska: Investor relations and intellectual capital reporting ...	205
Magdalena Ligus: Sustainable development of Polish power system – the analysis of effectiveness and the possibility of development of renewable energy sector.....	214
Adam Lulek: Significance of environmental information coming from reporting of fuel corporations for stock exchange investors.....	224
Marta Mazurowska: Accounting for sustainable development	231
Anna Nowak: Issues of measurement of corporate social responsibility	240
Edward Nowak: Scope of disclosing information in annual activity reports..	249
Ewa Spigarska: The diversity of methods for establishing fees for wastes and waste segregation rules on the example of voivodeship cities as one of the waste management problems.....	260

Arleta Szadziewska: Presenting social responsibility information in corporate external reports	270
Elżbieta Izabela Szczepankiewicz: Integrated report on socially responsible companies as a tool of communication with users.....	281
Piotr Szczypa: Modern challenges in the accounting of companies in sustainable development economy	290
Aldona Uziębło: An attitude to ethical standards in business in the opinions of employees of accounting department of tricity enterprises.....	299
Anna Wildowicz-Giegiel: Challenges of financial reporting associated with reporting the intellectual capital and the social responsibility of enterprise.....	307
Jolanta Wiśniewska: Ethics in accounting as an essential element of sustainable development of the enterprise and security of business transactions .	316
Aleksander Zawadzki: Standards of EU funds reporting in Polish companies listed on the NewConnect market.....	325
Joanna Zuchewicz: CSR in reporting entity's performance	333
Beata Zyznarska-Dworczak: The essence of managerial social responsibility accounting.....	341

Ewa Spigarska

Uniwersytet Gdański

RÓŻNORODNOŚĆ METOD USTALANIA OPŁATY ZA ODPADY I ZASAD SEGREGACJI ODPADÓW NA PRZYKŁADZIE MIAST WOJEWÓDZKICH JAKO JEDEN Z PROBLEMÓW SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Streszczenie: Celem artykułu jest analiza metod ustalania opłaty za odpady na przykładzie miast wojewódzkich. Zwrócono uwagę na różne zasady segregacji obowiązujące w poszczególnych miastach, co jest jedną z podstawowych wad wprowadzonego systemu. Oznacza to, że zmieniając miejsce zamieszkania, trzeba za każdym razem uczyć się nowych zasad segregacji odpadów. Na podstawie przeprowadzonych badań należy stwierdzić, że występuje również duża różnorodność w zakresie ustalania opłaty. Zauważalne są istotne rozbieżności w wysokości opłaty za odpady segregowane i niesegregowane od 25% do 100%, gdzie niestety zbyt niska różnica nie mobilizuje do segregacji.

Słowa kluczowe: odpady, segregacja śmieci, opłata śmieciowa.

DOI: 10.15611/pn.2014.329.27

1. Wstęp

Według „II polityki ekologicznej państwa” uznano, że podstawowym kierunkiem polityki państwa w zakresie gospodarowania odpadami jest zasada zrównoważonego rozwoju oraz zintegrowane podejście do ochrony środowiska z uwzględnieniem odpowiedzialności podmiotów. Natomiast nadrzędnym celem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, przede wszystkim „u źródła”, odzyskiwanie surowców i ponowne wykorzystanie odpadów oraz bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwienie odpadów niewykorzystanych. Cele te należy zrealizować poprzez zmniejszenie materiałochłonności i energochłonności produkcji (stosując czyste technologie), wykorzystanie alternatywnych, odnawialnych źródeł energii, jak i stosowanie analizy pełnego „cyklu życia produktu” (projektowanie – produkcja – transport – opakowania – użytkowanie – ponowne wykorzystanie – unieszkodliwianie).

Zarazem należy dostosować polskie prawo do ramowych dyrektyw Unii Europejskiej w sprawie odpadów, przygotować strategię gospodarowania odpadami,

opracować plany gospodarowania odpadami na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Konieczne jest rozszerzenie mechanizmów rynkowych i wdrożenie skutecznych instrumentów rynkowych służących ograniczeniu ilości odpadów składowanych na wysypiskach.

Jednym z podstawowych problemów w zakresie gospodarowania odpadami jest brak jednolitych zasad w zakresie selektywnej zbiórki odpadów¹ w poszczególnych miastach czy gminach. Przykładem tego są istotne różnice w zakresie segregacji odpadów w miastach wojewódzkich. Różnice te występują również w odniesieniu do metod naliczania opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Celem artykułu jest analiza metod naliczania opłat za odpady i segregację w miastach wojewódzkich po wprowadzeniu nowych zasad gospodarowania odpadami od 1 lipca 2013 r., wraz z pokazaniem, jakie w związku z tym występują problemy.

2. Metodyka badań i przebieg procesu badawczego

W związku z założonym w artykule celem przeanalizowano uchwały miast wojewódzkich w zakresie ustanowienia porządku i czystości w gminach oraz uchwały ustalające wysokość opłat za odpady komunalne. Jako podstawę do badań przyjęto zasady gospodarki odpadami dla budynków wielorodzinnych wytwarzających odpady komunalne. W artykule przeanalizowano dwa podstawowe zagadnienia: metodę ustalania opłaty i jej wysokość w zależności od tego, czy następuje segregacja śmieci, czy nie. Zwrócono również uwagę na to, czy preferencyjna stawka za selektywną zbiórkę odpadów sprzyja ich segregacji.

3. Zasady segregacji odpadów

Zgodnie z Ustawą z dnia 31 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (DzU 2011, poz. 897 z późn. zm.) gminy przejęły obowiązki właścicieli nieruchomości w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych. Poprzez gospodarowanie odpadami należy rozumieć zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów, nadzór nad tymi działaniami oraz nad miejscami ich unieszkodliwiania [Smoczyńska 2007, s. 78]. Do podstawowych zadań gmin w zakresie nowego systemu wywozu i zagospodarowania odpadów należy zaliczyć przede wszystkim:

- stworzenie nowego systemu wywozu śmieci na swoim terenie,
- wyłonienie w konkurencyjnym przetargu firmy, która będzie odbierać odpady od wszystkich mieszkańców gminy,
- podpisanie umowy z firmą wywozową,

---

¹ Selektywna zbiórka odpadów polega na takim zbieraniu odpadów, gdzie dany strumień odpadów, w celu ułatwienia specyficznego przetwarzania, obejmuje jedynie odpady charakteryzujące się takimi samymi właściwościami i takimi samymi cechami.

- ustalenie wysokości opłat za śmieci posegregowane i zmieszane,
- nadzór nad tym, aby wyłoniona w przetargu firma przekazywała jak największą ilość śmieci do odzysku i recyklingu, minimalizując zarazem ilość odpadów odprowadzanych na wysypiska,
- stworzenie mieszkańcom warunków umożliwiających segregację śmieci,
- informowanie mieszkańców o nowym systemie segregacji odpadów.

Pierwsze formy segregacji występowały w Polsce już w XVIII wieku. W roku 1777 król Stanisław August wydał edykt stanowiący, że na własne potrzeby Papierni Krajowych gałgany, papierowe wióry, obrzyny pergaminowe, skrawki skór oraz owcze nogi i inne na przygotowanie kleju nadające się rzeczy pod groźbą kary oddzielnie zbierać trzeba. Edykt opublikowano w 1777 r. w Kwidzynie, w języku niemieckim i polskim (por. [Janka, s. 7]). W tab. 1 przedstawiono przykładowy skład zawartości śmietnika warszawskiego dla domu skanalizowanego, ustalony na początku XX wieku przez inż. Szczeniowskiego z warszawskiej pracowni miejskiej.

Tabela 1. Zawartość śmietnika w Warszawie dla domu skanalizowanego (dane w 100 częściach na wagę)

Rodzaj odpadów	Waga
Części ziemiste zmieszane z małą ilością cząstek roślinnych	14,00
Części ziemiste z domieszką różnych ciał roślinnych	36,88
Papier, gałgany, wata itp.	5,50
Różne odpadki roślinne i zwierzęce zmieszane z mineralnymi	9,10
Kości	1,25
Kawałki szkła, porcelany itp.	2,25
Koks, węgiel	1,50
Różne części metalowe	0,65
Straty z powodu wyschnięcia i sortowania	28,87

Źródło: opracowanie na podstawie [Janka, s. 11].

Z kolei w tab. 2 przedstawiono sposób postępowania z odpadami komunalnymi w wybranych miastach europejskich. Należy zwrócić uwagę, że miasta te uzyskują bardzo zróżnicowane wskaźniki w zakresie segregacji odpadów. Osiągają one bardzo dobre wskaźniki, jeżeli chodzi o składowanie i przetwarzanie termiczne śmieci. Na tym tle pozytywnie wyróżniają się Paryż, Wiedeń i Bruksela.

W Polsce zasady selektywnej zbiórki odpadów ustalane są w regulaminach utrzymania porządku i czystości na terenie gminy, które stanowią akty prawa miejscowego. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt. 5 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach selektywna zbiórka odpadów polega na wyróżnieniu następujących ich frakcji:

- papier,
- metale,

Tabela 2. Postępowanie z odpadami komunalnymi w wybranych miastach europejskich

Sposób postępowania z odpadami komunalnymi	Miasto/region														
	Aalborg	Ancona	Barcelona	Bazylea	Bruksela	Groningen	Hampshire	Lizbona	Odense	Paryż	Poitou-Charentes	Porto	Salzburg	Wiedeń	Walonia
Składowanie	11,28	83,46	42,48	0,00	1,27	0,00	55,18	3,05	15,81	0,01	47,27	17,21	0,00	4,25	18,40
Recykling	13,23	13,46	17,23	34,63	15,08	42,07	23,45	10,10	29,94	8,83	19,56	5,42	20,68	24,72	52,59
Przetwarzanie techniczne (w tym wytwarzanie paliwa alternatywnego RDF)	60,22	0,02	25,61	62,38	83,60	29,60	13,54	85,50	54,25	91,15	19,56	77,37	14,62	60,94	0,01
Przetwarzanie biologiczne tlenowe i beztlenowe	15,27	3,05	14,68	2,99	0,46	28,34	7,83	1,35	0,00	0,00	13,62	0,00	64,71	10,09	29,00

Źródło: [Zintegrowany system gospodarki...].

- tworzywa sztuczne,
- szkło,
- opakowania wielowymiarowe,
- odpady komunalne ulegające biodegradacji, w tym odpady opakowaniowe.

Segregacja odpadów ma na celu przede wszystkim uzyskanie przez gminy wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (papier, tektura, odzież i tekstylia z materiałów naturalnych, odpady z terenów zielonych, odpady kuchenne i ogrodowe, drewno).

W tab. 3 przedstawiono zasady segregacji, jakie obowiązują w miastach wojewódzkich po 1 lipca 2013 roku.

Tabela 3. Zasady segregacji odpadów komunalnych w miastach wojewódzkich

Miasto 1	Rodzaj segregacji 2
Bydgoszcz	<ul style="list-style-type: none"> – papier, metale, tworzywa sztuczne, – szkło, – odpady zielone, – pozostałe odpady zmieszane
Gorzów Wielkopolski	<ul style="list-style-type: none"> – biodegradowalne i zielone, – pozostałe odpady komunalne, – szkło
Katowice	<ul style="list-style-type: none"> – papier, – plastik, tworzywa sztuczne, – szkło, – metale, – odpady biodegradowalne, – zmieszane odpady komunalne
Kielce	<ul style="list-style-type: none"> – szkło bezbarwne, – szkło kolorowe, – opakowania z tworzyw sztucznych i metali, – papier, – zmieszane
Łódź	<ul style="list-style-type: none"> – surowce „wtórne”, – odpady „mokre bio” – zmieszane
Olsztyn	<ul style="list-style-type: none"> – papier, – tworzywa sztuczne i metale, – szkło opakowaniowe, – odpady „zielone”, – odpady zmieszane
Opole	<ul style="list-style-type: none"> – papier, tektura, tworzywa sztuczne, metale, – szkło, – odpady kuchenne ulegające biodegradacji, – pozostałe odpady zmieszane

1	2
Zielona Góra	<ul style="list-style-type: none"> – resztki kuchenne, odpady bezużyteczne, – papier, – szkło, – tworzywa sztuczne i metale
Kraków	<ul style="list-style-type: none"> – papier, metal, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe, – szkło, – odpady zmieszane
Lublin	<ul style="list-style-type: none"> – frakcja sucha odpadów komunalnych (papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe), – odpady zielone, – odpady budowlane i remontowe, – pozostałe odpady zmieszane
Poznań	<ul style="list-style-type: none"> – papier, – plastik, – szkło bezbarwne, – słoiki i butelki z kolorowego szkła
Toruń	<ul style="list-style-type: none"> – odpady suche, – bioodpady, – szkło, – odpady zmieszane
Warszawa	<ul style="list-style-type: none"> – suchy papier i tektura, plastik, – butelki i słoiki, – odpady zmieszane
Wrocław	<ul style="list-style-type: none"> – papier, – tworzywa sztuczne i metal, – szkło kolorowe, – szkło bezbarwne, pozostałe odpady zmieszane
Gdańsk	<ul style="list-style-type: none"> – odpady mokre (to, co nadaje się do kompostowania), – odpady suche (to, co pozostaje po wyselekcjonowaniu odpadów mokrych), – odpady zmieszane
Szczecin	<ul style="list-style-type: none"> – szkło, – papier, – opakowania z tworzyw sztucznych, – odpady zmieszane
Białystok	<ul style="list-style-type: none"> – opakowania szklane, – odpady zielone, – zmieszane

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwał miast wojewódzkich w zakresie ustalania regulaminu utrzymania porządku i czystości na terenie gminy z lat 2013 i 2014.

Na podstawie danych zawartych w tab. 3 należy stwierdzić, że występuje brak jednolitości w zakresie segregacji odpadów w poszczególnych miastach (jak np. Gdańsk i Szczecin). Oznacza to, że osoby zmieniające miejsce zamieszkania będą zobowiązane każdorazowo uczyć się nowych zasad segregacji. Zasady te również

odbiegają od ogólnie przyjętych reguł obowiązujących w Unii Europejskiej. Utrudnia to też porównywalność osiągniętych efektów związanych z gospodarką odpadami.

Zgodnie z polityką ekologiczną państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, Polska powinna do 31 grudnia 2014 r. osiągnąć odzysk na poziomie minimum 60% oraz recykling na poziomie minimum 55% odpadów opakowaniowych. Natomiast w zakresie odpadów komunalnych ulegających biodegradacji osiągnąć zmniejszenie ich masy na poziomie 35% w stosunku do masy tych odpadów wytwarzanych w 1995 roku. Realizacji tych celów ma służyć m.in. „Krajowy plan gospodarki odpadami 2014”, który zawiera „pełny zakres zadań koniecznych do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju w sposób zapewniający ochronę środowiska, uwzględniając obecne i przyszłe możliwości i uwarunkowania ekonomiczne oraz poziom technologiczny istniejącej infrastruktury. Plan uwzględnia tendencje we współczesnej gospodarce światowej, jak również krajowe uwarunkowania rozwoju gospodarczego” (por. [Uchwała nr 217 Rady Ministrów...]).

4. Metody ustalania opłaty za odpady

Opłata za gospodarowanie odpadami stanowi jedno ze źródeł dochodów własnych gminy, z którego zobowiązana jest ona pokryć koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Koszty te obejmują przede wszystkim odbieranie, transport, zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych, jak również tworzenie i utrzymanie punktów selektywnego zbierania odpadów oraz obsługę administracyjną systemu.

Opłata za wywóz odpadów jest bardzo zróżnicowana w poszczególnych krajach europejskich. Rocznie waha się ona w granicach od 180 do 230 euro na gospodarstwo domowe, przy założeniu, że gospodarstwo stanowią średnio 2,3 osoby. Wymieniona opłata składa się przede wszystkim z dwóch elementów:

- 1) opłaty stałej, stanowiącej tzw. podatek śmieciowy, która wynosi 60-90 euro,
- 2) opłaty zmiennej, zależnej od ilości wywożonych odpadów (ok. 5 euro za opróżnienie pojemnika o pojemności 240 l), por. [*Zintegrowany system gospodarki...*].

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wyróżnia się cztery podstawowe metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami:

- 1) liczba mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość,
- 2) ilość zużytej wody z danej nieruchomości,
- 3) powierzchnia lokalu mieszkalnego,
- 4) gospodarstwo domowe.

Mogą też być stosowane metody mieszane, bazujące na czterech wymienionych powyżej rozwiązaniach. Każda z wymienionych metod ma swoje wady i zalety. W sytuacji, gdy za podstawę opłaty przyjmie się liczbę mieszkańców, należy zwrócić uwagę na powszechność stosowania tej metody w poprzednich latach, jak i na związek logiczny opłaty z wytwórcą odpadów. Niestety liczbę mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość ustala się na podstawie indywidualnych oświadczeń, co uniemożliwia weryfikację prawdziwości podanych danych. O słabości tej

metody stanowią również: duża fluktuacja mieszkańców, planowane zniesienie obowiązku meldunkowego i wysokie koszty dla rodzin wielodzietnych (a przecież najczęściej ilość odpadów wytwarzanych przez gospodarstwo domowe maleje wraz ze wzrostem liczby osób). Z kolei przyjęcie za podstawę naliczania opłaty powierzchni mieszkań umożliwia najlepszą weryfikację i windykację należności. Wszelkie dane są dostępne w urzędach miast i gmin, gdyż stanowią podstawę naliczania podatku od nieruchomości. Zarazem występuje minimalna zmienność danych, co sprzyja stałości i przejrzystości w zakresie pobieranych opłat. Niestety brakuje logicznego powiązania między powierzchnią mieszkania a ilością wytwarzanych odpadów.

Kolejnymi kontrowersyjnymi metodami są ustalanie wysokości opłaty za odpady komunalne w zależności od ilości zużytej wody lub od gospodarstwa domowego. W przypadku pierwszej z wymienionych metod zakłada się, że ilość odpadów wzrasta wraz z ilością zużytej wody, jednak, jak pokazuje praktyka, nie jest to reguła. Do podstawowych wad tej metody należy zaliczyć dużą zmienność w zakresie naliczania opłaty (mogą wystąpić duże zmiany w ilości zużytej wody), brak urządzeń pomiarowych we wszystkich lokalach (np. jaki przyjąć ryczałt dla lokali bez wodomierza), problemy z rozliczaniem różnicy między licznikiem głównym a wodomierzami indywidualnymi, wysokie koszty dla osób zużywających duże ilości wody oraz problemy związane z wiarygodnością odczytów. Natomiast ustalanie opłaty od gospodarstwa domowego jest proste i łatwo weryfikowalne, ale nie ma związku z faktyczną ilością wytwarzanych odpadów. W metodzie tej najwięcej płacą osoby samotne i gospodarstwa dwu- bądź trzyosobowe, które dominują w naszym kraju. Jest to rozwiązanie korzystne dla rodzin wielodzietnych, które stanowią niewielki udział w strukturze gospodarstw domowych. Nie ma też definicji gospodarstwa domowego, co uniemożliwia stwierdzenie, czy rodzina wielopokoleniowa to jedno, czy kilka gospodarstw (więcej w: [Zalety i wady...]).

W tab. 4 przedstawiono zasady ustalania opłaty za odpady komunalne w budownictwie wielorodzinnym na przykładzie miast wojewódzkich. Pokazano, jakie różnice występują między wysokością opłaty w przypadku stosowania selektywnej i nieselektywnej zbiórki odpadów.

Tabela 4. Metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w miastach wojewódzkich

Miasto	Metoda naliczania opłat	Podstawa naliczania	Stawka za odpady (w zł)		Różnica (w %)
			zbierane selektywnie	zbierane nieselektywnie	
1	2	3	4	5	6
Bydgoszcz	osoby	1 os.	10,00	20,00	100,00
Gorzów Wielkopolski	osoby	1 os.	9,00	14,00	55,55
Katowice	osoby	1 os.	14,00	20,00	42,86
Kielce	osoby	1 os.	9,50	12,00	26,32
Łódź	osoby	1 os.	12,69	16,50	30,02

Tabela 4, cd.

1	2	3	4	5	6
Olsztyn	osoby	1 os.	9,80	14,41	47,04
Opole	osoby	1 os.	13,00	20,00	53,85
Zielona Góra	osoby	1 os.	8,80	15,00	70,45
Kraków	osoby, gospodarstwo domowe	1 os.	19,50	29,00	48,72
		2 os.	37,00	55,00	48,65
		3 os.	53,50	80,00	49,53
		4 os.	64,50	96,00	48,84
		5 os.	72,50	108,00	48,97
		6 os.	76,50	113,00	47,71
		7 os. i więcej	78,50	116,00	47,77
Lublin	osoby, gospodarstwo domowe	1 os.	12,00	16,00	33,33
		2 os.	25,00	33,00	32,00
		3 os. i więcej	39,00	50,00	28,21
Poznań	osoby, gospodarstwo domowe	1-3 os.	12,00	20,00	66,66
		4 os.	11,40	19,00	66,66
		5 os.	10,80	18,00	66,66
		6 os.	10,20	17,00	66,66
		...			
		13 os.	6,00	10,00	66,66
		14 os.	5,00	10,00	100,00
Toruń	osoby, gospodarstwo domowe	1 os.	12,00	15,00	25,00
		2 os.	23,00	28,75	25,00
		3 os.	33,00	41,25	25,00
		4 os. i więcej	42,00	52,50	25,00
Warszawa	osoby, gospodarstwo domowe	1 os.	10,00	12,00	20,00
		2 os.	19,00	22,80	20,00
		3 os.	28,00	33,60	20,00
		4 os. i więcej	37,00	44,40	20,00
Gdańsk	powierzchnia	do 100 m ²	0,65	0,88	35,38
		powyżej 110 m ²	0,05	0,07	40,00
Wrocław	osoby, powierzchnia	gdy na 1 os. przypada do 27 m ²	0,85 zł/m ²	1,27 zł/m ²	49,41
		gdy na 1 os. przypada powyżej 27 m ²	19 zł/os.	28,50 zł/os.	50,00
Szczecin	zużycie wody	1 m ³	4,35	5,55	27,59
Białystok	powierzchnia, gospodarstwo domowe	do 40 m ²	19,00 zł/lokal	28,50 zł/lokal	50,00
		40-80 m ²	35,00 zł/lokal	52,00 zł/lokal	48,57
		powyżej 80 m ²	45,00 zł/lokal	67,50 zł/lokal	50,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwał miast wojewódzkich w zakresie ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Jak pokazują dane tab. 4, miasta różnie ustalają opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Dominującą metodą jest ustalanie opłaty w zależności od liczby osób wytwarzających odpady (np. Bydgoszcz, Gorzów Wielkopolski, Katowice, Kielce, Łódź, Olsztyn, Opole, Zielona Góra, Kraków, Lublin, Poznań, Toruń, Warszawa). Często stosuje się również metody mieszane, wykorzystujące jako podstawę liczbę osób i gospodarstwo domowe. Sporadycznie stosowana jest metoda ustalająca opłatę w zależności od wysokości zużycia wody (Szczecin).

Jednocześnie różnie kształtuje się różnica między wysokością opłaty za odpady zbierane w sposób selektywny i w sposób nieselektywny. Wynosi ona od 20% (Warszawa) do 100% (Poznań i Bydgoszcz).

5. Wnioski

Na podstawie przeprowadzonych badań należy stwierdzić, że występują różne zasady segregacji odpadów. Stosowanie różnych zasad uniemożliwia przede wszystkim przeprowadzenie analiz porównawczych, jak i wyrobienie nawyków prawidłowej segregacji odpadów. Z kolei zróżnicowanie opłat może powodować migrację ludności do miejscowości, gdzie występują niższe opłaty. Aktualnie obowiązujące rozwiązania prawne w zakresie metod ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami, w tym przede wszystkim ustalania wysokości opłaty od liczby osób, uniemożliwiają weryfikację, czy wszyscy mieszkańcy wytwarzający odpady za nie płacą. W przyszłości należy przede wszystkim ujednoczyć zasady segregacji odpadów, uprościć metody pobierania opłat oraz w celu preferowania selektywnej zbiórki odpadów zmaksymalizować różnicę między wysokością opłaty za selektywną i nieselektywną gospodarkę odpadami.

Literatura

- Janka W., *Historia gospodarki odpadami*, www.zgkim.zgora.pl/cms/images/pdf_files/C20_Historia_gospodarki.pdf (dostęp: 10.01.2014).
- II *Polityka Ekologiczna Państwa* dokument przyjęty przez Radę Ministrów w czerwcu 2000 r. i Sejm RP w sierpniu 2001 r., http://www.mir.gov.pl/rozwoj_regionalny/poziom_krajowy/polska_polityka_przestrzenna/zespol_realizacyjny_KPZK/Documents/00e310cf16854a37b3517b2ad6b70443II_PEP.pdf (dostęp: 05.01.2014).
- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016*, https://www.mos.gov.pl/g2/big/2009_11/8183a2c86f4d7e2cdf8c3572bdba0bc6.pdf (dostęp: 10.01.2014).
- Smoczyńska M., *Gospodarowanie odpadami komunalnymi w gminie w myśl przepisów prawa*, [w:] *Ekonomiczne problemy ochrony środowiska i rozwoju zrównoważonego w XXI wieku*, red. P. Jeżowski, SGH, Warszawa 2007.
- Uchwała nr 217 Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2010 r. w sprawie „Krajowego planu gospodarki odpadami 2014”, *Monitor Polski* nr 101, poz. 1183, s. 5277.
- Uchwały miast wojewódzkich w zakresie ustalania regulaminu utrzymania porządku i czystości na terenie gminy.

Ustawa z dnia 31 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw, DzU 2011, poz. 897 z późn. zm.

Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw, DzU 2011, nr 152, poz. 897.

Zalety i wady różnych metod, www.torun.pl/pl/srodowisko/gospodarka-odpadami/zalety-i-wady-roznych-metod (dostęp: 23.01.2014).

Zintegrowany system gospodarki odpadami komunalnymi w m. st. Warszawie, www.bip.warszawa.pl/dokumenty/informacje/OS/OS-20060626-prezentacja-gospodarka-odpadami.ppt (dostęp: 15.01.2014).

THE DIVERSITY OF METHODS FOR ESTABLISHING FEES FOR WASTES AND WASTE SEGREGATION RULES ON THE EXAMPLE OF VOIVODESHIP CITIES AS ONE OF THE WASTE MANAGEMENT PROBLEMS

Summary: The purpose of this article is to analyse the methods for establishing fees for the wastes on the example of voivodeship cities. It also draws attention to different rules of waste segregation in various cities, which is one of the fundamental flaws of the system. This means that changing the place of residence requires learning new rules for waste segregation. Based on the survey it must also be noted that there is a large variety in setting the charges. There are significant differences in the fees for segregated and non-segregated wastes varying from 25% to 100%, where unfortunately too low fee does not stimulate waste segregation.

Keywords: wastes, waste segregation, waste fee.